

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	19
ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	21

ΜΕΡΟΣ 1^ο

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

1.1 Τα Χαρακτηριστικά της Ελληνικής Γεωργίας.....	27
1.2 Οικονομική των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων: Θεμελιώδεις Έννοιες	28
1.3 Περί της Προσόδου γενικά και της Προσόδου της Γης ειδικότερα (Έγγειος Πρόσοδος).....	29
1.4 Τα Συστατικά Στοιχεία της Αγροτικής Προσόδου.....	31
1.5 Τα Είδη Χρηματοοικονομικών Αποτελεσμάτων της Γεωργικής (Αγροτικής) Εκμετάλλευσης	34
1.6 Οι Αποδόσεις Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων σε Σχέση με το Μέγεθός τους.....	40
1.7 Ο Νόμος της Μη Ανάλογης Απόδοσης.....	44
1.8 Χαρακτηριστικά Στοιχεία της Αγροτικής Περιουσίας.....	44
1.9 Η Εντατικότητα των Αγροτικών Ειδικότερα Εκμεταλλεύσεων.....	48
1.10 Η Τήρηση Λογαριασμών από τις Αγροτοβιομηχανικές Επιχειρήσεις και η Σκοπιμότητά της.....	48
1.11 Το Γεωργικό Κεφάλαιο (Capital agricole, agricultural capital)	50

1.12	Η Σχέση Αγροτικής Λογιστικής και Αγροτικής Στατιστικής	52
1.13	Ερωτήσεις επί της ύλης του 1ου Μέρους.....	55
1.14	Βιβλιογραφία 1ου Μέρους.....	56

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

2.1	Εισαγωγή.....	61
2.2	Βασικές Έννοιες του Οικονομικού Λογισμού των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.....	63
2.3	Οι Δυσχέρειες που Συναντούνται κατά την Οργάνωση ενός Συστήματος Αγροτικής Λογιστικής Αναλυτικότερα.....	67
2.4	Η Φορολογική Λογιστική των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	69
2.5	Συστήματα Αγροτικής Λογιστικής.....	72
2.5.1	Εισαγωγή.....	72
2.5.2	Η απλογραφική αγροτική λογιστική	75
2.5.3	Το σύστημα του E. Laur: Βελτιωμένη ή Στατιστική Απλογραφία.....	76
2.5.4	Τα Συστήματα Τήρησης των Λογαριασμών της Αγροτικής Λογιστικής γενικότερα.....	77
2.5.5	Το Χρηματοοικονομικό Σύστημα Εισροών-Εκροών των καθηγητών Malcolm και Stansfield.....	82
2.6	Οι Ειδικοί για την Αγροτική Λογιστική Λογαριασμοί.....	85
2.6.1	Απολήψεις σε είδος.....	85
2.6.2	Αξίες στη γη (Γεωργικά προϊόντα υπό παραγωγή)	86
2.6.3	Έγγεις Βελτιώσεις.....	87
2.6.4	Λογαριασμοί (ιδιο-) παραγωγής ακινητοποιήσεων.....	87
2.6.5	Ζώα Πάχυνσης.....	88
2.6.6	Αποθέματα.....	88
2.6.7	Ο λογαριασμός «Σπόροι» ή «Αποθήκη Σπόρων».....	89
2.6.8	Ο λογαριασμός «Μισθοί και Ημερομίσθια».....	89
2.6.9	Πληρωμές για εργασίες τρίτων.....	90

2.6.10	Τόκος.....	90
2.6.11	Δαπάνες Συντήρησης - Επισκευών	91
2.6.12	Τα ασφάλιστρα.....	92
2.6.13	Διάφορα άλλα γενικά έξοδα.....	92
2.6.14	Λογαριασμός «Οικιακή Οικονομία».....	93
2.6.15	Άλλοι Ειδικόι Λογαριασμοί.....	93
2.6.16	Η Σύνθεση των Αποτελεσματικών Λογαριασμών Εκμετάλλευσης.....	95
2.7	Αγροτική Λογιστική και Γεωργοοικονομική Έρευνα.....	96
2.8	Η Εφαρμογή του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου στη Γεωργία.....	98
2.9	Η Απογραφή.....	99
2.9.1	Χρόνος πραγματοποίησης της απογραφής.....	99
2.9.2	Τρόπος πραγματοποίησης της απογραφής.....	100
2.9.3	Η Αγροτική Απογραφή και το Βιβλίο Απογραφών	102
2.10	Ο Ισολογισμός των Αγροτικών Επιχειρήσεων	103
2.11	Οι Σχέσεις μεταξύ των Λογιστικών (- Χρηματοοικονομικών) Καταστάσεων.....	106
2.12	Το Ζήτημα της Ανάπτυξης των Ζώων και η Κτηνοτροφική Λογιστική: Μία Πρώτη Προσέγγιση.....	116
2.13	Παραδείγματα/Case Studies	122
2.13.1	Παράδειγμα (άσκηση λυμένη)	122
2.13.2	Παράδειγμα (άσκηση λυμένη)	124
2.14	Ερωτήσεις 2ου Μέρους.....	130
2.15	Βιβλιογραφία 2ου Μέρους.....	131

ΜΕΡΟΣ 3^ο

Η ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

3.1	Η Θεωρία της Οργανικότητας της Αγροτικής Εκμετάλλευσης.....	135
3.2	Η Μέθοδος Κοστολογικής Ανάλυσης του Μεικτού Περιθωρίου	

	Συνεισφοράς	136
3.3	Κόστος - Κοστολόγηση Αγροτικών Προϊόντων	140
	3.3.1 Σημασία και Σκοποί.....	140
	3.3.2 Τα στοιχεία κόστους των αγροτικών προϊόντων.....	144
3.4	Τα Αναλυτικά Στοιχεία του Κόστους Παραγωγής Αγροτικών Προϊόντων	149
	3.4.1 Γενικά.....	149
	3.4.2 Λογαριασμοί καλλιέργειών.....	152
	3.4.2.1 Λογαριασμοί γεωργικής παραγωγής	152
	3.4.2.2 Προκαταβολές καλλιέργειας.....	155
	3.4.2.3 Η εκτίμηση δαπανών των ιδιοπαραγόμενων και ιδιοαναλισκομένων προϊόντων.....	156
	3.4.2.4 Η κοστολογική αμοιβή της ανθρώπινης εργασίας.....	156
	3.4.2.5 Οι δαπάνες της μηχανικής εργασίας.....	157
3.5	Αγροτικοί Προϋπολογισμοί και Προϋπολογιστικοί Έλεγχοι.....	158
3.6	Το Συνδεδεμένο ή Από - Κοινού Κόστος, Συμπαράγωγα και Παραπροϊόντα της Αγροτικής Παραγωγής.....	167
3.7	Γεωργοοικονομικοί Δείκτες.....	170
	3.7.1 Γενικά.....	170
	3.7.2 Ο δείκτης παραγωγικότητας της εργασίας	170
3.8	Δίκτυο Γεωργικολογιστικής Πληροφόρησης	172
	3.8.1 Γενικά.....	172
	3.8.2 Η λογιστική παρακολούθηση ως πηγή πληροφοριών για τα όργανα της ΚΑΠ της Ε.Ε.	173
	3.8.3 Το Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης.....	174
	3.8.4 Η οργανωτική δομή του RICA.....	175
	3.8.5 Η ορολογία που χρησιμοποιεί το Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (RICA)	176
3.9	Συγκριτική Ανάλυση.....	179
3.10	Case Studies (Ασκήσεις/Παραδείγματα Λυμένες)	182
	3.10.1 Αναλυτική Αγροτική Λογιστική με χωριστά αποτελέσματα εκμετάλλευσης, ενσωματωμένη στη Γενική Λογιστική	182
	3.10.2 Αναλυτική Λογιστική ενσωματωμένη στη Γενική	

Λογιστική. Παράδειγμα - Case Study επιμερισμού των εμμέσων δαπανών	185
3.10.3 Άσκηση (- Case Study) Κοστολογικής Μελέτης.....	188
3.10.4 Άσκηση επί Κοστολόγησης Συμπαράγωγων	196
3.10.5 Άσκηση επί Κοστολογήσεως Ποικιλιών ενός Προϊόντος...	198
3.11 Ερωτήσεις & Ασκήσεις 3ου Μέρους	200
3.12 Βιβλιογραφία 3ου Μέρους.....	201

ΜΕΡΟΣ 4^ο

ΔΑΣΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

4.1 Εισαγωγή.....	207
4.2 Ιστορική Αναδρομή	211
4.3 Τα Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα των Δασικών Επιχειρήσεων	213
4.4 Σχεδιασμός, Έλεγχος και Στόχοι Δασικών Επιχειρήσεων.....	215
4.5 Το Δασικό Κεφάλαιο (Capital forestier, forest capital)	216
4.6 Η Αναλυτική Λογιστική των Δασικών Εκμεταλλεύσεων	217
4.7 Αποτίμηση Αξίας Δάσους.....	220
4.7.1 Εισαγωγή.....	220
4.7.2 Ιστορική Εξέλιξη της Εκτιμητικής των Δασών.....	221
4.7.3 Το Επιτόκιο Προεξόφλησης/Αναγωγής σε Κ.Π.Α.	223
4.7.4 Μέθοδοι Υπολογισμού της Αξίας ενός Δάσους.....	225
4.7.4.1 Το Δάσος ως Κεφάλαιο Σύνθετου Τοκισμού.....	225
4.7.4.2 Η Αξία Αναμονής	225
4.7.4.3 Η Οικονομολογιστική Μέθοδος Αποτίμησης.....	226
4.8 Προσεγγίσεις στην Απόσβεση της Αξίας Του Δάσους.....	227
4.9 Οι Προσόδοι της Δασοπονίας	228
4.10 Ανακεφαλαίωση.....	228
4.11 Βιβλιογραφία 4ου Μέρους.....	229

ΜΕΡΟΣ 5^ο

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

5.1	Το Ζωικό Κεφάλαιο (Capital betail, livestock population, animal capital)	233
5.2	Η Αποδοτικότητα του Ζωικού Κεφαλαίου.....	234
5.3	Αποτίμηση Αξίας των Ζώων	234
5.4	Η Απόσβεση της Αξίας των Ζώων.....	235
5.5	Η Αποτίμηση των Προς Πώληση Ζώων (ως Απόθεμα Εμπορεύσιμου Είδους)	237
	5.5.1 Η Μέθοδος της Μέσης Τιμής Κτήσεως (Average Cost Price Method)	237
	5.5.2 Αποτίμηση με Βάση την Τιμή (Κόστος) Αγοράς.....	238
	5.5.3 Αποτίμηση με Βάση την Τιμή Κόστους	239
	5.5.4 Αποτίμηση με Βάση την Τιμή Πώλησης.....	239
	5.5.5 Αποτίμηση με Βάση την Τρέχουσα Τιμή Αντικατάστασης.....	239
5.6	Πρόβλημα - Case Study. Ταξινόμηση στοιχείων κόστους, Εξίσωση κόστους σε συνεταιριστική μονάδα επεξεργασίας κρέατος.....	240
5.7	Πρόβλημα - Case Study. Κατανομές (Επιμερισμοί) Κοινού Κόστους σε Χοιροτροφείο	241
5.8	Βιβλιογραφία 5ου Μέρους.....	242

ΜΕΡΟΣ 6^ο

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗ

6.1	Εισαγωγή.....	245
6.2	Εκτίμηση του Εδάφους (Χωράφια).....	247
6.3	Η Αποτίμηση Εγγείων Βελτιώσεων	252
6.4	Εκτίμηση Κτιρίων (αγροτικής χρήσης).....	255
6.5	Εκτίμηση Φυτικού Κεφαλαίου	257
	6.5.1 Γενικά.....	257
	6.5.2 Η Εκτίμηση Μονίμων Φυτειών.....	260
	6.5.3 Η Εκτίμηση Καλλιεργειών	261

6.6	Η Εκτίμηση του Ζωικού Κεφαλαίου.....	263
6.7	Τα Αγροτικά Μηχανήματα, Μεταφορικά Μέσα και Εργαλεία.....	264
6.8	Ο Κανόνας της Αποτίμησης σε Τιμή Χαμηλότερη μεταξύ Τιμής Κτήσεως και Τιμής Ημέρας.....	265
6.9	Η Εκτίμηση Αγροκτημάτων	266
6.10	Η Απόσβεση στην Αγροτική Εκμετάλλευση	268
6.11	Ανακεφαλαίωση της Αγροτικής Εκτιμητικής.....	269
6.12	Ασκήσεις επί των Αποσβέσεων, με τις Λύσεις - Απαντήσεις τους	270
6.13	Ασκήσεις Αγροτικής Αποτιμητικής, με τη Λύση τους	273

ΜΕΡΟΣ 7^ο

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

7.1	Εισαγωγή.....	277
7.2	Οικονομικά Χαρακτηριστικά των Γεωργικών Συνεταιρισμών	279
7.3	Νομικά Χαρακτηριστικά των Γεωργικών Συνεταιρισμών.....	281
7.4	Τα (Λογιστικά) Βιβλία των Συνεταιρισμών.....	284
7.5	Η Γενική (Χρηματοοικονομική) Λογιστική των Συνεταιρισμών.....	286
7.6	Η Σύσταση των Συνεταιρισμών.....	287
7.7	Μεταβολές του Κεφαλαίου των Συνεταιρισμών.....	294
7.8	Η Διάθεση των Αποτελεσμάτων της Συνεταιριστικής Χρήσεως.....	307
	7.8.1 Η διανομή κερδών.....	307
	7.8.2 Κατανομή ζημιών	311
7.9	Λύση και Εκκαθάριση των Συνεταιρισμών	312
7.10	Οι Συνεταιριστικές Ανώνυμες Εταιρείες	313
7.11	Οι Αγροτικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί και οι Συνεταιριστικές Τράπεζες.....	315
7.12	Ανάλυση των Λογιστικών Τεχνικών των Συνεταιρισμών	316
7.13	Τα Ειδικά Κεφάλαια των Συνεταιρισμών	318
7.14	Τα Πλεονάσματα και τα Αποθεματικά των Συνεταιρισμών.....	319
7.15	Η Φύση και η Συγκρότηση του Συνεταιριστικού Κεφαλαίου	323
7.16	Τα Δανεικά Κεφάλαια των Συνεταιρισμών	325

7.17	Υπόδειγμα Παρέμβασης Συμβούλων Διαχείρισης (Management Consultants) σε ένα Συνεταιρισμό Εφοδιασμού και Εναποθήκευσης Σιτηρών	325
7.17.1	Εισαγωγή.....	325
7.17.2	Μελέτη του Οικονομικού Πλαισίου.....	328
7.17.3	Μελέτη της δομής του συνεταιρισμού	330
7.17.4	Χρηματοοικονομική μελέτη και μελέτη της αποδοτικότητας.....	334
7.18	Ο Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός.....	335
7.19	Η Κοινοπραξία Συνεταιρισμών.....	336
7.20	Ερωτήσεις 7ου Μέρους	336
7.21	Βιβλιογραφία 7ου Μέρους.....	337

ΜΕΡΟΣ 8^ο

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

8.1	Εισαγωγή.....	341
8.2	Νομική Ανάλυση των Συνεταιρισμών.....	342
8.3	Ίδρυση του Συνεταιρισμού. Το Καταστατικό.....	343
8.4	Λογιστικά και Άλλα Βιβλία των Συνεταιρισμών. Μητρώο Συνεταίρων. Αρχείο.....	344
8.5	Τα Κεφάλαια του Συνεταιρισμού και η Συνεταιρική Μερίδα. Η Συνεταιρική Εισφορά	345
8.6	Η Συνεταιρική Ευθύνη	347
8.7	Οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί στην Ε.Ο.Κ.	349
8.8	Άσκηση (- Case Study) επί του Ταμιακού Προϋπολογισμού (Case Budgeting)	349
8.9	Βιβλιογραφία 8ου Μέρους.....	351

ΜΕΡΟΣ 9^ο
ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 41

9.1	Το Ιστορικό.....	355
9.2	Η Αναγκαιότητα για ένα Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο επί των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	356
9.3	Η Μέτρηση της Ακριβοδίκαιης Αξίας των Βιολογικών Στοιχείων του Ενεργητικού έναντι του Κόστους των	361
9.4	Ανακεφαλαίωση - Συμπεράσματα - Υποδείξεις.....	369
9.5	Βιβλιογραφία 9ου Μέρους.....	370

ΜΕΡΟΣ 10^ο
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

10.1	Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα.....	373
10.2	Συντελεστής Παραγωγής Ιδίου Εδάφους	373
10.3	Συντελεστής Παραγωγής Ιδίας Εργασίας.....	374
10.4	Συντελεστής Παραγωγής Ιδίου Κεφαλαίου.....	374
10.5	Κέρδος ή Ζημία Γεωργικής Εκμετάλλευσης	375
10.6	Τρόπος Υπολογισμού του Καθαρού Γεωργικού Εισοδήματος.....	375
10.7	Διαδικασία Εφαρμογής	376
Παράρτημα Α'		379
Ευρετήριο		385
Βιβλιογραφία του συγγραφέα.....		391
Συνοπτικό Βιογραφικό του συγγραφέα		395

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

1.	Ανακεφαλαιωτικός πίνακας των βασικότερων εννοιών	35
2.	Κατάσταση (υπολογισμού) γεωργικού εισοδήματος	73
3.	Λογαριασμός Εκμετάλλευσης της Αγροτικής Επιχείρησης του Χ.Ψ.	117
4.	Ανάλυση Μεικτής Προσόδου.....	118
5.	Σχέδιο κατάστασης υπολογισμού του αγροτικού εισοδήματος ατομικής επιχείρησης.....	119
6.	Λογαριασμός αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης ζώων.....	120
7.	Λογιστική Οργάνωση γεωργικής εκμετάλλευσης δια της μεθόδου του «ολικού προϋπολογισμού» των ακαθάριστων εσόδων και εξόδων της.....	164
8.	Αναδιοργάνωση ενός παραγωγικού κλάδου γεωργικής εκμετάλλευσης με βάση τον «μερικό προϋπολογισμό» των εσόδων και εξόδων του (οι υπολογισμοί αναφέρονται σε καλλιέργεια έκτασης 4 στρεμμάτων).....	166
9.	Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Περιπτώσεων και Μεθόδων Εκτίμησης Δασικών Αξιών.....	219
10.	Πίνακας Ειδών Μόνιμης Φυτείας.....	378

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1.	Παραστατικό διάγραμμα των προσόδων και δαπανών τυπικής γεωργικής εκμετάλλευσης.....	39
2.	Διαγραμματική Ανάλυση και Ταξινόμηση των γεωργικών κεφαλαίων.....	54
3.	Οι Λογιστικοί Τρόποι Τεχνικοοικονομικής Παρακολούθησης των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων	79
4.	Οι σχέσεις όλων των ειδών λογαριασμών με βάση την θεμελιώδη λογιστική εξίσωση.....	108
5.	Η οργανική σύνδεση μεταξύ ζώων έλξης και της καλλιέργειας σίτου ως παράδειγμα οργανικότητας	142
6.	Ένα Διάγραμμα Ροής της Συγκριτικής Ανάλυσης.....	181
7.	Τα στάδια της ζωής πολυετών φυτών	257